

Oponentský posudok habilitačnej práce

Názov:

LIKVIDÁCIA OBCHODNEJ SPOLOČNOSTI

Autor

JUDr. JANA STRÉMY, PhD.

Oponent

doc. JUDr. Peter Lukáčka PhD.

Pracovisko

Právnická fakulta

Univerzita Komenského v Bratislave

Katedra obchodného práva a hospodárskeho práva

Na základe listu *Vymenovanie oponenta – habilitačné konanie JUDr. Jana Strémy, PhD.* zo dňa 10. októbra 2022 som bol predsedom Vedeckej rady PraF UK doc. JUDr. Eduardom Burdom, PhD. vymenovaný za oponenta habilitačnej práce JUDr. Jany Strémy, PhD. s názvom *Likvidácia obchodnej spoločnosti*. Na základe uvedeného predkladám oponentský posudok.

Likvidácia obchodnej spoločnosti patrí medzi oblasti práva, ktoré vo všeobecnosti v podmienkach SR nepredstavuje príliš frekventovaný cieľ vedeckej spisby. O to viac ma potešila správa, že sa habilitantka podujala práve na komplexné spracovanie tejto nanajvýš zaujímavej problematiky. Likvidáciu obchodnej spoločnosti je možné považovať za jeden zo žiadúcich a *lege artis* spôsobov, ktorými je možné dosiahnuť zánik právnických osôb. Tak ako autorka v práci naznačuje je vhodné, aby bol zbavený určitej stigmy v podobe niečoho nekalého alebo protiprávneho a je potrebné robiť v tomto smere osvetu, aby sa najmä podnikatelia tohto procesu neobávali a pokiaľ sú naplnené podmienky, pokladali ho za bežný úkon v rámci riešenia ich konkrétnej situácie. Za ďalší dôvod prečo považujem venovanie sa tejto problematike za dôležité je to, že likvidácia obchodnej spoločnosti predstavuje náročný proces a to tak po právnej ako aj ekonomickej stránke, ktorý aj po ostatných novelách príslušných predpisov pozostáva z mnohých úkonov pri ktorých realizácii vyvstávajú viaceré teoretické ako aj praktické otázky, ktoré je potrebné riešiť pre zabezpečenia riadneho fungovania tohto inštitútu. V tomto smere je podľa môjho názoru potrebné na tieto skutočnosti upozorňovať

laickú verejnosť a to najmä podnikateľov, ktorí sú v praxi spravidla „šokovaní“ ako dlho tento proces trvá, oproti napríklad založeniu a vzniku obchodnej spoločnosti. Za tretí dôvod potvrdzujúci vhodnosť zvolenej témy pre spracovania ako habilitačnej práce považujem potrebu analýzy ostatných zmien právnej úpravy v tejto oblasti, ktoré významne modifikovali niektoré aspekty právnej regulácie procesu likvidácie obchodných spoločností v podmienkach SR.

Predložená práca je rozdelená do šiestich kapitol a viacerých podkapitol. Po formálnej stránke spracovaná v súlade s požiadavkami kladenými na tento druh prác a nemám k nej pripomienky, snáď okrem zopár preklepov (napr.: s. 18 „...vo významne reštriktívnej úpravy nakladania ...“; s. 21 „... s ust. § 20 ods. 4 Občianskeho zákonníka...“ správne má byť § 20a ods. 4, detto s. 28; s.31 „likvidáciu aj formou predaja ... alebo časti podniku“ asi chýba slovo; na s. 33 je nesprávne uvedený v texte odkaz na § 304 CSP, správne má byť na § 304 CMP). Tieto však nemajú vplyv na kvalitu predloženej práce. Autorka pracuje s adekvátnym penzom literatúry, súdnych rozhodnutí ako aj iných zdrojov literatúry, ktoré vhodne používa na podporu, resp. vykreslenie určitých právnych názorov na jednotlivé aspekty skúmanej problematiky.

Cieľom predloženej habilitačnej práce je ponúknuť hlbšiu analýzu inštitútu likvidácie obchodnej spoločnosti nielen v kontexte aktuálnej právnej úpravy, ale aj jeho selektívnych súvislostí. Za účelom jeho naplnenia si autorka stanovuje ako hlavnú hypotézu skúmanie dostatočnosti a efektivity našej právnej úpravy a zároveň v texte spomína, že podhypotézy lineárne tematicky súvisia s jednotlivými kapitolami práce. Uvedený základný cieľ a stanovené hypotézy v podstate zahŕňajú pomerne široké spektrum oblastí, ktorým sa práca venuje a zároveň potvrdzujú praktický prístup, ktorý autorka v práci zohľadňuje. Z hľadiska možnej optimalizácie tejto oblasti by stálo za zváženie aj jej precizácia v podobe stanovenia čiastkových cieľov na ktoré by reflektovali hypotézy. Zvolené metódy výskumu v podobe deduktívno-induktívnej metódy, analytickej metódy, komparatívnej a verifikačnej metódy považujem za vhodné pre takýto druh práce. V tejto súvislosti rovnako pozitívne hodnotím zvolenú štruktúru práce, ktorá je budovaná od analýzy všeobecnejších inštitútov ku konkrétnejším, čo prispieva k zrozumiteľnosti výkladu.

Úvodná kapitola sa venuje všeobecnému vymedzeniu, „zarámcovaniu“ skúmanej problematiky a to tak po stránke právnej ako aj z hľadiska naznačenia jej ekonomických

súvislostí, čo prispieva komplexnosti a ucelenosti analýzy. Autorka sa taktiež zoberá skúmaním podmienok, ako aj identifikácii rozdielov medzi tzv. dobrovoľnou a nútenou likvidáciou ako aj vymedzeniu pojmov likvidačná podstata a preddavok na likvidáciu, ktoré patria k fundamentom skúmanej oblasti. Na strane 31 autorka uvádza „*Iný názor sa odvíja od limitácie oprávnenia likvidátora konať v mene spoločnosti, ktorý robí v mene spoločnosti len úkony smerujúce k likvidácii spoločnosti (v rozsahu potrebnom na dosiahnutie zániku spoločnosti).*“ Za účelom spresnenia týchto zaujímavých názorov by bolo vhodné doplniť, kto tento názor reprezentuje, tak ako to autorka precízne robí v ostatných prípadoch. Rovnako ma zaujalo, že sa autorka na strane 33 prikláňa k záveru, že : „*vstup spoločnosti do likvidácie nemá vplyv na jej subjektivitu, je plne spôsobilá byť účastníkom/stranou v súdnom konaní. Spoločnosť v likvidácii môže byť stranou sporového konania, a to v pozícii žalobcu, ako aj žalovaného. Aj v konaní pred súdom sa uplatní pravidlo, že likvidátor je oprávnený uskutočňovať len kroky smerujúce k likvidácii spoločnosti. Likvidátor je tak oprávnený iniciovať len spory súvisiace s likvidáciou. Medzi také spory bude spadať žaloba o plnenie splatnej pohľadávky, spory o určenie účasti v likvidačnej spoločnosti, resp. žaloba na určenie, či je likvidovaná spoločnosť vlastníkom označených vecí.*“ V kontexte uvedeného by habilitantka v rámci diskusie mohla bližšie ozrejmiť svoj názor, či do tejto množiny sporov spadajúcich do kompetencie likvidátora budú spadať aj tie, ktoré by smerovali povezme k ochrane obchodného mena, prípadne dobrej povesti likvidovanej spoločnosti.

Druhá kapitola je venovaná konkrétnym zákonom stanoveným štádiám likvidácie, ktoré autorka vhodne dopĺňa o tie, ktoré síce zákon nevyžaduje (prípravná fáza), ale predstavujú vhodný nástroj na efektívnu realizáciu tohto procesu. Autorka na s. 56 uvádza: „*V prípade, ak by veriteľ nezostal len pri výzve na plnenie, ale podal by žalobu na plnenie, by podľa nášho názoru už proces likvidácie pri zachovaní odbornej starostlivosti likvidátora skončiť možné nebolo.*“ V rámci prípadnej diskusie k práci by bolo z môjho pohľadu prínosné, ak by autorka ešte viac rozviedla argumenty, ktoré tento záver podporujú.

Tretia kapitola analyzuje dodatočnú likvidáciu, ktorá predstavuje relatívne nový, no skutočne dôležitý inštitút likvidácie po ktorého explicitnej právnej úprave už dlhšiu dobu volala nie len odborná verejnosť a ktorý umožňuje predvídateľné riešenie situácii, ktoré prax prináša a zároveň môže pri správnom nastavení pomáhať spravodlivému a úplnému vyriešeniu právnych vzťahov medzi veriteľmi a dlžníkmi.

Štvrtá kapitola pojednáva o „*hlavnej postave*“ likvidácie, ktorou je likvidátor. Autorka precízne vymedzuje jeho kompetencie ako aj zodpovednosť, prezentuje mnohé zaujímavé aspekty, ktoré sa danej problematike dotýkajú. V tejto súvislosti by autorka mohla bližšie rozvinúť svoje tvrdenie, ktoré uvádza na s. 77 a znie: „...*Ak však bližšie nazeráme na dikciu ustanovenia napr. § 74 Obchodného zákonníka, je zrejmé, že postavenie likvidátora je svojou povahou podobné postaveniu štatutárneho orgánu. Domnievame sa preto, že u likvidátora ide o zákonné zastúpenie, ale v pozícii sui generis.*“

Piata kapitola je venovaná právnej úprave a postihu tzv. neaktívnych spoločností v rámci ktorej autorka spomína žaloby veriteľov podľa § 135a ods. 5, § 194 ods. 9 Obchodného zákonníka. V tomto smere dávam do pozornosti aj otázky, ktoré sa týkajú prípustnosti takýchto žalôb a to najmä v kontexte toho, či je možné aby veriteľ uplatňoval *de facto* nárok už zaniknutého subjektu. V rámci tejto kapitoly rovnako pozitívne aj podkapitolu s názvom *Právnické osoby ako nositeľky základných práv*, ktorej analyzovaná podstata môže mať vplyv aj v rámci uvažovania o základných princípoch likvidácie ako takej.

Šiestu kapitolu považujem za rovnako prínosnú. Autorka nie len povrchne, ale skutočne precízne komparuje právnu úpravu skúmanej problematiky v SR s právnou úpravou v Španielskom kráľovstve a Nemeckej spolkovej republiky.

Z hľadiska celkového hodnotenia predloženej práce môžem konštatovať, že sa jedná o komplexné dielo spracované na veľmi dobrej vedeckej úrovni. V tomto smere oceňujem, že sa autorka venuje nie len hmotnoprávnej, ale aj procesnoprávnej stránke danej problematiky. Domnievam sa, že táto práca bude dobrým podkladom pre ďalšie diskusie o vylepšovaní právnej regulácie likvidácie právnických osôb a to aj v kontexte avizovanej rekodifikácie súkromného práva.

Percentuálny podiel textu, ktorý má prekryv s indexom prác korpusu CRZP je 17,31 %, čo podľa môjho názoru predstavuje plne prijateľnú hodnotu, ktorá nevyvoláva pochybnosti o originalite diela.

Vzhľadom na uvedené uvádzam, že predložená habilitačná práca JUDr. Jany Strémy, PhD. bola spracovaná na požadovanej vedeckej úrovni a odporúčam ju na obhajobu pred habilitačnou komisiou. Navrhujem, aby po jej úspešnej obhajobe a po splnení všetkých

podmienok habilitačného konania bol JUDr. Jane Strémy, PhD. udelený vedeckopedagogický titul „docent“ (doc.) v príslušnom študijnom odbore.

Návrh otázok pre habilitantku:

Otázky, resp. podnety do diskusie sú uvedené priamo v texte tohto posudku.

V Bratislave, 9. januára 2023

doc. JUDr. Peter Lukáčka, PhD.